

Aanmelding nieuw opleidingskenmerk Registratie Instellingen en Opleidingen (RIO)

(formuliersversie 2.2, februari 2023)

Opleidingskenmerken zijn al dan niet formeel door OCW erkende onderscheidende eigenschappen van een formeel erkende opleiding. Zie voor informatie over de momenteel in gebruik zijnde opleidingskenmerken de [waardenlijsten voor het vo](#) en voor [het po](#). Met dit formulier kunt u een nog niet bestaand opleidingskenmerk aanmelden bij de [Beheergroep Waardenlijsten RIO](#).

Vul a.u.b. per aangemeld opleidingskenmerk één formulier in.

Nummer aanmelding	>In te vullen door Edustandaard<
Datum aanmelding	15-02-2023
Naam aanmelder	P.G. Hogenbirk
Aanmeldende organisatie	Vereniging NLT
E-mailadres	bestuur@verenigingnlt.nl
Telefoonnummer	06-54205021

Aanduiding kenmerk	Keuzevak nlt
Onderwijssector	☐ basisonderwijs (incl. sbo) ☐ speciaal onderwijs ☐ voortgezet speciaal onderwijs ☒ voortgezet onderwijs

We stellen u een groot aantal vragen over het opleidingskenmerk met als doel zo veel mogelijk relevante informatie te verzamelen. Omdat veel opleidingskenmerken een officiële status hebben (of krijgen) binnen het onderwijs, is het van belang dat een aanmelding van een nieuw kenmerk namelijk zorgvuldig wordt beoordeeld. Uw input en onderbouwing is bij die beoordeling van belang.

Er zijn drie soorten criteria:

- **Altijd opnemen:** Als aan dit criterium wordt voldaan, wordt het aangemelde opleidingskenmerk altijd opgenomen in de lijst
- **Knock-out:** als niet aan dit criterium wordt voldaan, wordt het aangemelde opleidingskenmerk niet opgenomen in de lijst
- **Afweging:** de Beheergroep zal afwegen in hoeverre aan dit criterium wordt voldaan en hoe zwaar dit meeweegt in de uiteindelijke beslissing over opname van het opleidingskenmerk .

In dit formulier is per vraag met kleuren aangegeven om welk soort criterium het gaat.

Geef een korte omschrijving van het opleidingskenmerk

Het vak nlt (natuur, leven en technologie) is een keuzevak op ca 40% van de vo-scholen in de bovenbouw van havo en vwo.
Op termijn zal het ook een vak worden op scholen die het in de onderbouw gaan invoeren.

Vraag 1: Wordt het opleidingskenmerk erkend door het Ministerie van OCW?

OCW erkent het keurmerk in formele zin, bijvoorbeeld door het verstrekken van een tijdelijke of permanente, schriftelijk vastgelegde licentie, erkenning of andere beschikking. Dit geldt ook voor tijdelijke, door OCW erkende experimenten die passen in de definitie van opleidingskenmerken.

Antwoord:

Nlt is een volledig erkend officieel examenvak (vakcode 1035) met een vigerend examenprogramma en een bevoegdheidseis.
Scholen zijn vrij om het keuzevak in het lesaanbod op te nemen. Daar is geen beschikking of licentie voor nodig.

Opmerkingen Beheergroep:

Vraag 2: Wordt het opleidingskenmerk ingewonnen bij registratie van onderwijsvolgers in ROD (voorheen BRON)

Wanneer een opleidingskenmerk wordt meegenomen in leerlingregistraties in ROD moet het ook in RIO aanwezig zijn.

Antwoord:

Ja

Opmerkingen Beheergroep:

Als een leerling het vak nlt kiest dan zal dit in zijn vakkenpakket zichtbaar zijn dat met ROD wordt uitgewisseld?

Antwoord aanvrager: Ja, dit is in het vakkenpakket zichtbaar. Wij zullen onze leden daar nog wel een keer extra op attenderen.

Vraag 3: Betreft het kenmerk het onderwijsaanbod en niet de onderwijsaanbieder?

Opleidingskenmerken betreffen eigenschappen van het onderwijsaanbod en niet van de onderwijsaanbieder of onderwijslocatie. Predicaten die op de gehele school betrekking hebben en niet specifiek op het onderwijsaanbod als bijvoorbeeld 'de gezonde school' of 'excellente school' kunnen geen opleidingskenmerk zijn.

Antwoord:

Het onderwijsaanbod

Opmerkingen Beheergroep:

In te vullen door Edustandaard

Vraag 4: Heeft het kenmerk betrekking op de manier waarop het onderwijs wordt gegeven (HOE) en niet op de inhoud van het onderwijs (WAT)?

Opleidingskenmerken betreffen het HOE (een vorm waarin in een opleiding(sgroep) wordt gegoten) en niet het WAT (de inhoud van het onderwijs zoals we die kennen als opleidingen cq curriculum bijv. havo natuur en techniek).

Antwoord:

Binnen het kaderstellende examenprogramma wordt het curriculum door de school bepaald door middel van het kiezen van modules en eigen materialen.

Opmerkingen Beheergroep:

Deze vraag raakt wel de kern van wat nlt nu precies is: is het alleen een vak (dan is het een WAT, het komt ook voor als erkend vak: [vwo-1035](#) en [havo-1035](#)) of is het een bepaalde aanpak/vorm van onderwijs waar het vak een onderdeel van is (bijv. Technasium heeft een eigen vorm/programma (HOE) waarin het aanbod (een opleiding) wordt gegoten en kent daarin ook een specifiek vak o&o dat onderdeel vormt van dat programma. Verderop lezen we dat: "De meeste scholen maken voor het invullen van het vak gebruik van de landelijk gecertificeerde modules die worden aangeboden door de Vereniging NLT. " Zo'n module is dus breder dan alleen het geven van een vak, maken we hier uit op. Maar het is geen voorwaarde om zo'n module af te nemen.

Antwoord aanvrager: De scholen die nlt aanbieden profileren zich ook als nlt-school. Wij stellen als eis dat 80% van de lesstof uit gecertificeerde modules bestaat, 20% kan eigen materiaal zijn. Scholen voldoen daaraan door in de database hun keuze van modules in te voeren. Maar ook zijn scholen (oftewel het docententeam dat het curriculum samenstelt) vrij om (delen van) een module te veranderen of zelfs over te slaan.

Verder eisen wij dat docenten met verschillende bevoegdheid het vak als team geven.

Vraag 5: Het opleidingskenmerk wordt breed en landelijk gebruikt

Wanneer een opleidingskenmerk maar door één of door enkele onderwijsaanbieders wordt toegepast, is er onvoldoende draagvlak om het landelijk als opleidingskenmerk in te voeren. Als richtlijn hanteren we een ondergrens van 10 onderwijsaanbieders van minimaal 5 onderwijsbesturen die het kenmerk in de praktijk gebruiken.

Antwoord:

Wij kennen 223 scholen die het keuzevak aanbieden

Opmerkingen Beheergroep:

Hoeveel scholen doen dat via een nlt-module?

Antwoord aanvrager: Alle scholen (inmiddels al 227) die lid zijn van de Vereniging gebruiken de modules van de Vereniging (zie het antwoord hiervoor).

Vraag 6: Is het kenmerk actueel?

Het kenmerk moet actief gebruikt worden binnen het onderwijs en niet zijn verouderd. Wanneer een opleidingskenmerk vroeger actueel was maar nu niet meer of in afnemende mate voorkomt, heeft het geen zin het opleidingskenmerk alsnog landelijk in te voeren.

Antwoord:

ja

Opmerkingen Beheergroep:

In te vullen door Edustandaard

Vraag 7: Biedt het opleidingskenmerk voldoende continuïteit?

Ook als een opleidingskenmerk nog in ontwikkeling is maar kansrijk, kan het relevant zijn om het op te nemen in de lijst, omdat het uitzicht biedt op continuïteit. Het kan meerwaarde bieden om deze nieuwe concepten juist te kunnen onderscheiden.

Antwoord:

Nlt wordt in toenemende mate door scholen aangeboden. De onderbouw is in ontwikkeling.

Opmerkingen Beheergroep:

Vanaf wanneer in de bovenbouw kan nlt gekozen/gevolgd worden? Meteen vanaf het eerste jaar in de bovenbouw (dus 4 havo of 4 vwo)?

Antwoord aanvrager: Ja, het is als keuzevak onderdeel van de profielen N&G en N&T en start dus in de vierde klassen havo en vwo.

Vraag 8: Heeft het opleidingskenmerk een (ondersteunende) organisatie?

Er is een landelijke of internationale organisatie die het opleidingskenmerk ondersteunt.

Antwoord:

Vereniging NLT i.s.m. 7 nlt-vaksteunpunten bij WO en HBO.

Opmerkingen Beheergroep:

In te vullen door Edustandaard

Vraag 9: Heeft de eventuele organisatie achter het opleidingskenmerk een winstoogmerk?

Een opleidingskenmerk moet breed toegankelijk zijn voor onderwijsaanbieders. Als de organisatie achter het kenmerk op profit basis werkt, werpt dit een (financiële) drempel op die vanuit publiek perspectief onwenselijke ongelijkheid tussen onderwijsaanbieders in de hand werkt.

Antwoord:

De meeste scholen maken voor het invullen van het vak gebruik van de landelijk gecertificeerde modules die worden aangeboden door de Vereniging NLT. Voor het lidmaatschap van de Vereniging (en dus het gebruik van het lesmateriaal) betaalt een school een lidmaatschapsbijdrage. Die ledenbijdragen worden door de Vereniging gebruikt om het materiaal actueel te houden, te updaten en nieuw materiaal te ontwikkelen. Vereniging NLT is een non-profit organisatie

Opmerkingen Beheergroep:

In te vullen door Edustandaard

Vraag 10: Wordt het kenmerk aangemeld door een voldoende representatieve (groep van) organisatie(s)?

Opleidingskenmerken moeten breed gedragen zijn en moeten dus ook worden aangemeld door organisaties met voldoende draagvlak binnen het onderwijs. Dit zijn organisaties zoals meerdere onderwijsinstellingen zelf (al of niet via een overkoepelende organisatie), het Ministerie van OCW, de sectorraden of de Inspectie van het Onderwijs.

Antwoord:

De Vereniging NLT wordt door OCW erkend als de vertegenwoordiger van de scholen die nlt aanbieden. Dit blijkt ook uit subsidieverstrekking zoals aan de andere vakverenigingen.

Opmerkingen Beheergroep:

In te vullen door Edustandaard

Vraag 11: Is het opleidingskenmerk algemeen herkenbaar, expliciet en objectief?

Opleidingskenmerk moeten voor iedereen begrijpelijk zijn, goed gedocumenteerd (bijvoorbeeld met een website of met andere documentatie) en het moet objectief vast te stellen zijn of het onderwijs van een onderwijsaanbieder aan het opleidingskenmerk voldoet.

Antwoord:

Het keuzevak nlt is een bekend vak. Informatie over het vak is te vinden bij OCW en SLO ([Natuur, leven en technologie \(NLT\) - SLO](#)) en bij de Vereniging NLT (www.verenigingnlt.nl).

Opmerkingen Beheergroep:

Geldt dit ook voor de modules?

Antwoord aanvrager: Enkele modules zijn beschikbaar voor iedereen. De meeste modules zijn (ca 75 van de ca 80) zijn alleen voor scholen beschikbaar die lid zijn van de Vereniging.

Vraag 12: Is het opleidingskenmerk specifiek genoeg?

Een opleidingskenmerk moet een specifiek karakter hebben en niet bestaan uit een verzameling van concepten of onderwijskundige benaderingen die ieder voor zich van toepassing kunnen zijn op het aangeboden onderwijs of niet.

Antwoord:

Het gaat specifiek om de leerlingen die het keuzevak nlt volgen.

Opmerkingen Beheergroep:

De vraag is niet gericht op de leerling die het vak/module volgt maar op het vak/module zelf. Het vak is specifiek genoeg (anders zou het geen eigen plekje op de vakcodelijst hebben), maar bestaat de nlt-module uit een samenstel van reeds bekende en onderkende onderwijsconcepten/-inhouden of is het iets eigens dat daarnaast bestaat?

Antwoord aanvrager: elke nlt-module wordt door een aantal eigenschappen gekenmerkt die specifiek zijn voor dit vak. We noemen:

- interdisciplinariteit (in elke module inhouden uit tenminste twee van de vakken wiskunde, natuur- en scheikunde, biologie, (fysische geografie) en informatica)
- diversiteit aan werkvormen (veel experimenten, onderzoekend leren, ontwerpen, probleemoplossend leren, rollenspelen, samenwerken, presenteren)
- aandacht voor vaardigheden (samenwerken, probleemoplossen, standpuntbepaling, beroepsbeelden)
- sterke LOB-component (elke module moet voor certificering een beroepscomponent hebben)
- aansprekende actuele vraagstukken staan centraal (bv. duurzame ontwikkeling, fijnstof, forensisch onderzoek, restauratie van schilderijen, gezondheidszorg en techniek, digitale technologie, AI, enz. enz.)

Vraag 13: Is het kenmerk voldoende onderscheidend?

Een opleidingskenmerk moet voldoende onderscheidend zijn t.o.v. andere kenmerken die al op de lijst staan. Het moet iets toevoegen en het moet niet overlappen.

Antwoord:

Er is geen overlap met andere keuzes of vakken. Waarschijnlijk is het wel zo dat met name leerlingen met een bèta-profiel het vak kunnen kiezen.

Opmerkingen Beheergroep:

In te vullen door Edustandaard

Vraag 14: Betreft het opleidingskenmerk een gehele opleiding of opleidingsgroep?

Een opleidingskenmerk moet betrekking hebben op een complete opleiding (bijv. vmbo-bb PIE bovenbouw) of opleidingsgroep (bijv. havo bovenbouw, alle vo-opleidingen) en niet op de meer fijnmazige aggregaties als bijvoorbeeld één vak of een enkel aspect van het onderwijs.

Antwoord:

Het gaat hier wel om het vak nlt, maar de groep leerlingen die dit vak kiest is een specifieke bèta-geïnteresseerde groep, waarvan het van groot belang is om te weten hoe hun prestaties zijn t.o.v. andere bèta-leerlingen en hun doorstroomresultaten naar hbo en wo.

Voor nlt in de onderbouw (nabije toekomst) is het zeker een duidelijke keuze van de school om bètavakken geïntegreerd aan te bieden.

Opmerkingen Beheergroep:

Zie de opmerking eerder over vak dan wel module. De vraag gaat over het feit of nlt ook een rol speelt bij andere vakken in bijvoorbeeld het vwo of dat het daar los van gegeven kan worden.

Antwoord aanvrager: Het vak wordt los gegeven. Maar er is verbinding met de andere bèta-vakken door de bèta-inhouden in de modules en door de bèta-docenten die het vak geven.

Vraag 15: Heeft het opleidingskenmerk een keurmerk waaraan eisen en randvoorwaarden verbonden zijn?

Opleidingskenmerken kunnen een nationaal of internationaal keurmerk hebben dat onderwijsaanbieders kunnen verwerven. Er wordt getoetst of de onderwijsaanbieder voldoet aan de aan het keurmerk gestelde criteria. Bij voorkeur is er een kwaliteitsprocedure (incl. periodieke visitaties) voorhanden die bepaalt of onderwijsaanbieders het keurmerk mogen (blijven) voeren

Antwoord:

Het keurmerk is hier een examencijfer op de eindlijst bij het diploma

Opmerkingen Beheergroep:

Met keurmerk wordt bedoeld of de school in kwestie aan bepaalde eisen moet voldoen om nlt te mogen geven. En wordt er periodiek getoetst of de kwaliteit van het aanbod nog wel voldoet aan de eisen?

Antwoord aanvrager: Zoals gezegd moeten scholen die lid zijn van de Vereniging zich houden aan eisen betreffende het gebruik van gecertificeerde modules en de vorming van teamteaching. Scholen die lid zijn van de Vereniging zijn nlt-scholen. De kwaliteit van het moduleaanbod op een school wordt getoetst door een systeem van scores in de database van scholen op de modules die de school aanbiedt. Die score is bepalend of de school voldoet aan de eisen die we stellen.

Vraag 16: Heeft het opleidingskenmerk civiel effect voor de onderwijsdeelnemer?

Onderwijsdeelnemers kunnen door het opleidingskenmerk een (extra) certificaat of een diploma halen of hebben anderszins een formeel vastgelegde bate bij het opleidingskenmerk in hun vervolgonderwijs (bijvoorbeeld vrijstellingen of toelating tot een bepaalde onderwijsaanbieder) of op de arbeidsmarkt.

Antwoord:

Sommige vervolgoopleidingen vragen expliciet naar deze keuze bij de intakegesprekken met aankomende studenten.

Opmerkingen Beheergroep:

En we nemen aan dat nlt als examenvak ook leidt tot weergave op de cijferlijst?

Antwoord aanvrager: Klopt

Vraag 17: Wordt het opleidingskenmerk gebruikt in analyses en rapportages van het onderwijs in brede zin?

Het Ministerie van OCW, de Inspectie van het Onderwijs en/of Vensters/Scholen op de kaart gebruiken het kenmerk in analyses en rapportages met betrekking tot opbrengsten en trends in het onderwijs.

Antwoord:

Het Platform Talent voor Technologie en NL-Digital volgen de keuzes van leerlingen voor nlt op de voet.

Opmerkingen Beheergroep:

Hoe doen ze dat? Krijgen zij gegevens vanuit DUO/OCW of moeten ze die zelf aan scholen vragen?

Antwoord aanvrager: Ze baseren zich op gegevens vanuit DUO, maar die zijn natuurlijk beperkt en zeggen iets over het aantal leerlingen dat het vak kiest en gemiddelde examencijfers.

Vraag 18: Kan inwinning van het opleidingskenmerk op individueel niveau een inbreuk betekenen op de privacy van onderwijsvolgers?

Opleidingskenmerken zijn in RIO gekoppeld aan opleidingen en niet aan personen. Maar omdat opleidingskenmerken in principe ook bedoeld zijn bij de registratie van een deelnemer en zijn onderwijsprogramma in ROD, moeten ze voldoen aan de doelbindingseisen die vanuit de AVG gelden.

Antwoord:

nee

Opmerkingen Beheergroep:

In te vullen door Edustandaard

NB De hierboven geformuleerde criteria zijn niet bedoeld als een hard kwantitatief bedoeld instrument voor het beoordelen van nieuwe of gewijzigde opleidingskenmerken ('als een kenmerk aan een bepaald aantal van de 18 criteria voldoet, keuren we het goed'). Het is meer een checklist voor het kwalitatief beoordelen van de verschillende beoordelingspunten. De **knock-out**- en **altijd-opnemen**-criteria echter leiden wel altijd tot automatische goed- of afkeuring van het bijbehorende kenmerk. De **afwegingscriteria** vereisen een inhoudelijke afweging en een kenmerk kan er meer of minder aan voldoen (glijdende schaal). Na iedere afzonderlijke beoordeling maakt de Beheergroep Waardelijsten RIO een afsluitende integrale beoordeling, waarbij het geheel van criteria, waaraan dus in meer of mindere waarde wordt voldaan, in onderling verband wordt afgewogen. Op basis daarvan wordt een eindoordeel geformuleerd.

Hartelijk dank voor deze aanmelding! Uw aanmelding zal worden beoordeeld door de Werkgroep Waardelijsten RIO. Mochten er nadere vragen zijn, dan nemen we contact met u op. De voortgang van de beoordeling van uw aanmelding kunt u volgen in de *Issuelijst Wijzigingsverzoeken*, te vinden op de webpagina van de waardenlijsten van [het vo](#) en van [het po](#).